

Svar på fullmäktigemotion, Öppna upp koefficienten för främjande av välfärd och hälsa, H Moisio

Välfärdsområdesstyrelse 15.12.2025 § 242

Beredare Sjöström Pia-Maria
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 040 184 1597, fornamn.efternamn@ovph.fi

Vänsterförbundets fullmäktigegrupp har 6.10.2025 lämnat in en fullmäktigemotion med förslag om att fullmäktige får ta del av en tydlig beskrivning av indikatorerna för koefficienten för främjande av välfärd och hälsa och hur statsandelarna och den slutliga finansieringsnivån påverkas beroende på om indikatorerna uppfylls bra eller dåligt. Enligt motionen är det bra att beslutsfattarna har en realistisk uppfattning om hur en bra nivå på koefficienten för främjande av välfärd och hälsa i bästa fall kan påverka statsandelarna.

Koefficienten för främjande av välfärd och hälsa, "hyte-koefficienten", består för välfärdsområdets del av två delar; processindikatorer, som beskriver välfärdsområdets resurser och åtgärder för att främja hälsa och välfärd och resultatindikatorer som beskriver resultaten av främjande av hälsa och välfärd på befolkningsnivå. Med resultatindikatorerna beräknar man skillnaden mellan de två senaste åren eller mätningstidpunkterna för att beskriva förändringen. Under 2023-2025 har ersättningen betalats ut i förhållande till befolkningsunderlaget, 2026 är första året som ersättningen betalas ut utifrån indikatorerna.

Utifrån hyte-koefficienten delas 1,46 procent av välfärdsområdenas finansiering ut, vilket 2026 motsvarar ca 400 milj. euro. Summan är inte öronmärkt för det hälsofrämjande arbetet, utan välfärdsområdet kan använda summan för att sköta de uppgifter som anges i grunderna för den statliga finansieringen. Österbottens välfärdsområde får 2026 en finansiering på ca 12,1 milj. euro utifrån koefficienten för främjande av välfärd och hälsa. Inför 2026 är Österbottens sammanlagda index 1,018, dvs strax över den nationella medelnivån.

Det är en del av arbetsuppgifterna för välfärdsområdets koordinatörer för främjande av välfärd och hälsa att följa upp indikatorerna och att samarbeta med verksamheterna för att de ska vara så höga som möjligt. Det är dock i det närmaste omöjligt att förutse hur finansieringen för det hälsofrämjande arbetet kommer att utvecklas. Dels mäter koefficienten förändring; görs en stor förbättring ökar koefficienten ett år för att nästa år sjunka även om en liten ytterligare förbättring görs. Dels fördelas summan mellan välfärdsområdena så att ett område kan få ett index på maximalt 2, om ett område får en stor ökning av finansieringen för det förebyggande arbetet minskar den för övriga.

De olika hyte-koefficienterna och deras nuvarande index finns upptagna i den regionala välfärdsplanen som är en del av servicestrategin (sid. 48-51) och kommer att uppföljas årligen som en del av utvärderingen av planen.

Sektordirektör för barn, unga och familjer Sjöström Pia-Maria

föreslår att välfärdsområdesstyrelsen beslutar att ge svaret på fullmäktigemotionen som redogörelse till välfärdsområdesfullmäktige. Styrelsen föreslår för fullmäktige att motionen härmed är slutbehandlad

Beslut:

Föredragande gjorde en teknisk korrigerig i beredningen, sidorna som man hänvisar till ska vara 48-50 i servicestrategin, inte 48-51.

Områdesstyrelsen godkände svaret med ovanstående korrigerig och beslöt att ge svaret på fullmäktigemotionen som redogörelse till välfärdsområdesfullmäktige. Styrelsen föreslår för fullmäktige att motionen härmed är slutbehandlad.

Välfärdsområdesfullmäktige 30.03.2026 § 19

Beredare Sjöström Pia-Maria
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 040 184 1597, fornamn.efternamn@ovph.fi

Styrelsen

föreslår, att fullmäktige godkänner ovanstående redogörelse som svar på motionen, samt förklarar motionen slutbehandlad.

Beslut:

Fullmäktigeledamot Harri Moisio föreslog att ärendet återremitteras för fortsatt beredning för att ytterligare öppna upp hur områdets olika HYTE-indikatorer påverkar finansieringen. Förslaget understöddes av fullmäktigeledamöter Åkers och Ede.

Fullmäktige beslöt därefter att enhälligt återremittera ärendet för fortsatt beredning.

Sektionen för främjande av välbefinnande och hälsa samt kontaktytor 07.09.2026 ÖVPH/6301/00.02.00/2025

Beredare Sjöström Pia-Maria
Tilläggsuppgifter: telefonnummer: 06 218 1111 (växel), fornamn.efternamn@ovph.fi

HYTE-koefficienten påverkar välfärdsområdets finansiering genom att en del av den statliga finansieringen fördelas utifrån indikatorer som beskriver både välfärdsområdets egna främjande arbetssätt och förändringar i befolkningens välfärd och hälsa.

Processindikatorerna beskriver hur systematiskt området genomför centrala förebyggande åtgärder, såsom uppföljning av frånvaro från hälsoundersökningar, vaccinationsskydd, mini-intervention vid riskbruk av alkohol, levnadsvanerådgivning och hälsoundersökningar för arbetslösa. Resultatindikatorerna beskriver däremot förändringar i befolkningens välfärd och hälsa, till exempel skador och förgiftningar som leder till sjukhusvård, höftfrakturer, unga utanför arbete och utbildning, långvarigt behov av grundläggande utkomststöd samt arbetsoförmåga på grund av psykisk ohälsa.

Finansieringseffekten uppstår inte genom en enskild indikator isolerat, utan genom den sammanvägda nivån på process- och resultatindikatorerna i relation till övriga välfärdsområden. Process- och resultatdelen har vardera lika stor betydelse i beräkningen. En förbättring i en indikator kan därmed stärka områdets index och finansieringsandel, men den slutliga effekten beror samtidigt på hur andra områden utvecklas och på den totala summa som nationellt fördelas via HYTE-koefficienten.

Eftersom flera resultatindikatorer påverkas av långsiktiga samhälls- och befolkningsförändringar, samt av samarbete med kommuner, organisationer och andra aktörer, är det inte möjligt att på förhand exakt beräkna euroeffekten av en enskild åtgärd eller indikator.

För att tydligare synliggöra utvecklingen följs HYTE-koefficienten i fullmäktige upp inom ramen för uppföljningen den regionala välfärdsplanen som är en del av välfärdsområdets servicestrategi. Därutöver ingår vissa processindikatorer också i den kvartalsvisa strategiuppföljningen, vilket gör det möjligt att regelbundet följa upp hur arbetssätten

utvecklas i verksamheterna och vid behov rikta åtgärder till de delar där utvecklingen behöver stärkas. Uppföljningen används som stöd för ledning, prioritering och samordning av det förebyggande arbetet, men finansieringsutfallet avgörs slutligen enligt de nationella beräkningsprinciperna och jämförelsen mellan välfärdsområdena.

Sektordirektör för barn, unga och familjer Sjöström Pia-Maria

föreslår att sektionen för främjande av välfärd, hälsa samt kontaktytor beslutar att ge svaret på fullmäktigemotionen som redogörelse till välfärdsområdesstyrelsen inför vidare behandling i fullmäktige.

Beslut:

Bilagor

Bilaga 1 75. Öppna upp koefficienten för främjande av välfärd och hälsa

Distribution